

קול רינה

רב פעלים - ע"ש הבן איש חי

בנשיאות מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל
ובראשות מו"ר הרב יורם אברג'ל זצוק"ל

פרשת מקץ

אמרי נועם

שיחה לפרשת השבוע מאת מורנו הרב

צינור השפע לעולם

בתחילת פרשתנו התורה מספרת על חלומותיו של פרעה וכן על פתרונו של יוסף לחלומותיו. ואחר שיוסף פתר לפרעה את חלומותיו, אמר פרעה ליוסף: "אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך, אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי" (בראשית מא) וצריך ביאור: מה ראה פרעה ביוסף שכל כך התפעל ממנו עד שגידלו על כל שריו וחכמיו, וכי בגלל שפתר לו יוסף חלום כבר ראוי להמשילו על כל ארץ מצרים?! ובפרט שהיה יוסף עבד ולא ראוי כל כך לגדלו מחמת סיבה כה פעוטה, וכפי שטענו חכמיו (ראה סוטה לו, סע"ב): "עבד שלקחו רבו בעשרים כסף תמשילו עלינו?!"

ומבאר הגאון ר' חיים שמואלביץ (שיחות מוסר ח"ב מאמר יב) שפרעה הבחין שיש ליוסף יראת שמים אמיתית במה שאמר "אלקים יענה את שלום פרעה" (שם, טז), והקב"ה חקק בטבע העולם שיהיו כל הנבראים כולם מתבטלים בפני ירא שמים אמיתי.

ומוסיף ר' חיים שמדברי יוסף שאמר "בלעדי" (שם), כלומר, "אין החכמה משלי" (רש"י), הבחין פרעה שיוסף אינו נוטל לעצמו מאומה, וגם בשעה שהכל רואים חכמתו הוא מסלק את עצמו מהענין ותולה את כל הגדולה בה', ולכן החליט להמשילו על כל הארץ, שהרי על איש כזה באמת אפשר לסמוך ולמסור בידו את כל הממשלה שהרי אינו נוטל כלום לעצמו. והיינו שפרעה ידע סוד גדול, שלעולם אין השפע יכול לזרום אלא דרך מי שאינו נוטל לעצמו כלום, אך מי שנוטל מהשפע אפילו מעט, גורם בכך שמיד יפסק השפע מלזרום כראוי. וכאשר בא שר המשקים אל פרעה וסיפר לו שבבית המאסר ישנו "נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלומותינו... ויהי כאשר פתר לנו כן היה" הוא אמר לו גם שיוסף כלל לא תלה הגדולה והחכמה בעצמו אלא אמר "הל' לאלקים פתרוני".

וכשמע זאת פרעה רצה לבחון אם אמת הדבר שיוסף לא נוטל את הגדולה לעצמו, ואמר ליוסף "חלום חלמתי ופותר אין אותו, ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו", וכאשר השיב לו יוסף "בלעדי" הבין שיוסף עומד במבחן הזה, והוא הצינור הראוי להעברת השפע בעולם. וכדוגמת יוסף כן היה משה רבנו, בבחינת: "ויקח משה את עצמות יוסף", כלומר, משה לקח לעצמו את עצמותו ובחינתו של יוסף. לכן גם משה לא נטל כלום לעצמו, ובשעה שכל עם ישראל התעסקו בביזת הים הוא התעסק במצוות. לכן דוקא בידו מסר הקב"ה את שרביט הנהגת עם ישראל.

בצור ירום

ביאור התניא מאת מורינו הרב

מיהו בינוני?

בינוני יש לו יצר הרע, הוא לפעמים מתעורר, אבל היתרון של הבינוני שהוא תמיד מצליח להתגבר עליו, ולא חוטא כלל. כלומר אצל הבינוני עדיין התאוות נמצאות, רק שהן לא בשימוש, כי הנפש האלקית שלו היא חזקה מאד, והיא הודפת אותן בשתי הידיים, כך שלא יבואו לידי ביטוי לא במעשה לא בדיבור ולא במחשבה.

ההבדל בין צדיק לבינוני הוא שהצדיק לא צריך מי שיבלום אותו, כיון שאין מה לבלום אצלו, הוא הגיע למצב שלא שייך אצלו כלל שליטה של מחשבה זרה או פגומה, בבחינת "ולבי חלל בקרבי" שהרגו בתענית, אבל אצל הבינוני היצר הרע עדיין נמצא בקרבו, ומדי פעם הוא מתעורר, אלא שהמעלה של הבינוני שהוא מצליח לבלום אותו, כגון כאשר עולה בלבו איזה טינא על רעייתו או על בנו או על חבירו, תיקף הוא דוחה את היצר בשתי ידיו ומכה בו בכל כוחו, ומיד הוא בורח ממנו כל עוד נפשו בו, לכן כל ימיו הוא במלחמה, וכמ"ש בעל חובת הלבבות אמרו על חסיד, שפגע אנשים שבים ממלחמת אויבים, ושללו שלל אחר מלחמה חזקה, אמר להם, שבתם מן המלחמה הקטנה שוללים שלל, התעתדו למלחמה הגדולה! אמרו לו, ומה היא המלחמה הגדולה? אמר להם, מלחמת היצר וחיליו, ע"כ. והוא שאמרו חז"ל (בקדושין ל' ע"ב) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו - כל מקום שכתוב אדם הכוונה היא לבינוני, כי התורה יודעת שהעולם לא כולם צדיקים, וגם לא חלילה ההיפך, אלא בינוניים - כלומר יצרו של אדם דהיינו של הבינוני מתגבר עליו בכל יום, ומה עליו לעשות? איזהו גיבור הכובש את יצרו.

זמני השבת

צאת השבת:		הדלקת נרות:	
17:45	ר"ת 17:12	16:20	ירושלים
17:41	ר"ת 17:10	16:19	תל אביב
17:40	ר"ת 17:10	16:18	חיפה
17:45	ר"ת 17:13	16:21	באר שבע

ענקי הרוח

מעשיות על גדולי וחכמי ישראל

ר' אריה לייב הכהן הלר - י"ט טבת

כתב את חיבוריו הידועים 'קצות החושן', 'אבני מילואים' ו'שב שמעתתא'. היה עני מאוד, בביתו לא היה שולחן אלא רק קרש עומד על גבי חביות. לא היה לו כסף לעצים להסקה ובימות החורף הקרים נאלץ ללמוד במיטתו מתחת השמיכה. את קופסת הדיו שם מתחת למראשותיו כדי שלא תיקרש.

ר' יעקב מליסה חיבר ספר הנקרא 'נתיבות המשפט' בו הוא חולק במקומות מסויימים על 'קצות החושן', השניים נלחמו מלחמתה של תורה.

יום אחד נפגשו רבי אריה לייב ור' יעקב מליסה בעל "נתיבות המשפט" ונכנסו בשיחה. רבי אריה לייב, היה בליבו על הרב מליסה בשל ספרו "נתיבות המשפט" שבו ביקר בחריפות חידושים מ"קצות החושן". תוך כדי השיחה מפעם לפעם תיבל את דבריו ברמיזות לעברו של ר' יעקב, אלא שהרב מליסה עשה עצמו כאינו שומע ולא גילה כל סימן של הקפדה. כשעמדו להיפרד אמר הרב מליסה לר' אריה: "כתוב ויאמר האיש נסעו מזה", ואומר רש"י: הסיעו עצמן מן האחוה. יוסף שחכם גדול היה הבין יפה את הרמז ואף על פי כן עשה עצמו כמי שאינו מבין "וילך יוסף אחר אחיו" הוסיף לראותם כאחיו וידידו ללמדנו שבענין של מחלוקת לא צריך להבין רמזים...

משנתאלמן רבי אריה לייב קרא לשדכן והציע לו שיסע אל הרב מליסה וידבר על לבו שיקחהו לחתן לבתו. "הייתכן?" תמה השדכן "הרי הוא שונאך הגדול ואתה אומר להשתדך עמו?" השיב לו רבי אריה ליב: "התורה מספרת לנו שבשעה שביקש פרעה שידוך ליוסף, מצא לו את אסנת בת פוטיפר, והרי לכאורה הדבר מוקשה הלא פוטיפר היה שונאו הגדול של יוסף, ובעטיו שמו אותו בבית האסורים והיאך איפוא עלה על דעתו של פרעה לשדך את אסנת דווקא לו? אלא כפי הנראה בדווקא עשה כן פרעה, משום שפוטיפר היה שונאו היחיד, האחד והיחיד שיכול לבזותו ולספר לכל שמשנה למלך זה, אינו אלא מי שהיה עבד בביתו, לפיכך השתדל פרעה לשדכו לו. שכן משיחה חתנו, לא יוכל עוד פוטיפר לדבר בו כל רע ולבזותו..."

נקודה בפרשה

נקודה למחשבה מאת רבנו הגאון החיד"א שליט"א

מרבנים באור

"וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שְׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלִי וְאֶת כָּל בֵּית אָבִי, וְאֶת שְׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי הִפְרִנִי אֱלֹהִים בְּאָרֶץ עֲנִי" (בראשית פרק מ"א פס' נ"א נ"ב).

בדרך רמז, רמז כאן יוסף הצדיק פרק בעבודת ה' יתברך, תחילה צריך לסור מהרע ואחר כך יותר לפעול בעשה טוב. ואולם הבעל שם טוב הקדוש מסביר "סור מרע", הכוונה אל תתעסק ברע כלל, גם לא לעקור את הרע, פשוט אל תתקרב אליו, ומהצד שני "ועשה טוב", תקיים מצוות ואז על ידי המצוות שאתה מקיים וכשאתה יותר לא מתקרב לרע, הרע כבר בורח מאליך.

ויוסף הצדיק קורא את שם הבכור מנשה "כי נשני אלקים את כל עמלי", כלומר ה' יתברך השכיח ממני את כל הצער שעברתי. וזה ה"סור מרע", לשכוח את הרע. ואת שם השני קרא אפרים. "כי הפרני אלוקים בארץ עניי" כלומר אפרים מלשון "הפרני" שה' יתברך בירך אותי והפרה והרבה אותי, וזה ה"עשה טוב", הלהרבות במעשים טובים, כן שמעתי מידידי הרב אנגלמן שאמר בשם גדולי החסידות, שיעקב אבינו בירך את אפרים ומנשה, והניח את יד ימין על אפרים שהוא הצעיר, ואת יד שמאל על מנשה שהוא הגדול, ויוסף הצדיק בהתחלה הצטער מזה, ואמר ליעקב אבינו עליו השלום "לא כן אבי כי זה הבכור, שים ימין על ראשו" אולם יעקב אבינו אמר ליוסף, "ידעתי בני ידעתי, גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל". גם מנשה יהיה גדול, אבל אפרים יגדל ממנו יותר, שנאמר "אחיו הקטון יגדל ממנו, וזרעו יהיה מלא הגויים"

והרמז שיעקב רמז ליוסף, ידעתי בני ידעתי, אני יודע שקודם כל מנשה מלשון נשני, מלשון שכחה, קודם כל לשכוח את הרע, ואחר כך להרבות בטוב, שנאמר "סור מרע ועשה טוב". אבל, שמע בני, יבואו דורות שיהיו אנשים יקרים וצדיקים, שלעת עתה הם קצת רחוקים מדרך ה', ואם נחכה להם שתחילה יסורו מהרע, ורק אחר כך יעשו טוב, כנראה שהם לא יגיעו לזה לעולם חס וחלילה, לכן לפעמים יש מצב שצריכים לפתוח ב"עשה טוב", וממילא הרע יסור מאליך.

וכמו שהעלה אדוני אבי הרב יורם מיכאל אברג'ל בשם הגאון החסיד הרב קוק עליו השלום, שהצדיקים לא מגרשים את החושך במקלות, כי זה לא שייך, אלא מרבנים באור.

רב פעלים

תלמידים מספרים על מורנו הרב

"למה לחפש בקפלן, הארנק נמצא בבית" (ב)

באחת הלידות של אשתי הגענו לבית החולים קפלן, כשהלכתי לבצע רישום גיליתי לחרדתי שהארנק שלי ובו סכום כסף גדול מאוד ועוד כרטיסי אשראי נעלם. המצלמות לא עבדו ואיש הביטחון אמר לי שכנראה כייסו אותי. התקשרתי לרב והרב אמר לי למה אתה מחפש את הארנק בקפלן תחפש בבית...

עליתי לאוטו ונסעתי לבית, חיפשתי בכל הבית אבל לא מצאתי, אמרתי לאשתי: מה את רוצה שאני יחשוב על הרב, אתה רואה לא הייתי צריך לשאול, למה להיכנס עכשיו לספקות. בינתיים התחלתי לבטל את השיקים וכרטיסי האשראי.

בזמן שאני עושה את זה הבן שלי חזר מהישיבה ואמר לי מה קרה שמעתי שנאבד לך הארנק עם המון כסף, תגיד לי אבא מה עשית כדי שאני גם יחפש, אמרתי לו נכנסתי בבוקר למקלחת כדי להתלבש ולקחתי את אמא.

הבן נכנס למקלחת מתכופף מתחת לארונית במקלחת ושם להפתעתנו הרבה הוא מצא את הארנק בשלמותו...

כשספרתי זאת לאשתי היא אמרה לי, אתה רואה אתה מפעיל את הביטחון את המצלמות ובסוף הרב שלנו מנתיבות יודע בדיוק היכן נמצא הארנק.

שואל ומשיב

הלכות אקוטאליות מאת רבנו החיד"א שליט"א

קריאה לאור הנר בשבת

שאלה: האם גזירת חכמים שאמרו "לא יקרא לאור הנר", שייכת גם בזמן הזה, ולכך גם בזמן הזה אסור לקרא לאור הנר בשבת, או שמא בזמן הזה יש להקל?

תשובה: גם בזמן הזה אסור לקרא לאור הנר, כל שאין שם מנורות חשמל המאירות זולתי הנרות עצמם, אולם אם יש מנורות חשמל המצויים בזמן הזה, אין שום חשש במה שגם נרות שבת דולקים ומאירים שם, שהרי לא לאורם הוא קורא אלא לאור החשמל המאיר.

שאלה: האם מותר לקרא לאור הנר, כאשר קורא בעיניו מבלי להוציא את המילים בפיו?
תשובה: אסור לקרא בשבת קודש לאור הנר גם כאשר קורא בעיניו בלבד, שהואיל וטעם הגזירה הייתה שמא יבוא להטות את הנר, אין לחלק בין אם קורא בפיו או שקורא רק בעיניו. והגם שיש סוברים להקל בקריאה בעיניים לבד, נכון לחוש גם בזה.

שאלה: נר שמונח במקום גבוה מאוד, שאי אפשר להגיע אליו ולהטותו, האם מותר לקרא לאורו בשבת?

תשובה: אין לקרא לאור הנר בשבת, (כמובן, כשאור החשמל אינו דולק), ואפילו הוא גבוה מאוד, ואפילו גבוה עשר קומות, שכשתיקנו חכמים לא לקרא לאור הנר לא חילקו.

שאלה: האם מותר לקרא לאור נר שנתון בתוך צנצנת זכוכית סגורה במנעול, או שמא הואיל ולא פלוג רבנן יש להחמיר גם בזה?

תשובה: גם כאשר הנר נמצא בתוך צנצנת זכוכית, ואפילו נעולה במנעול אין לקרא לאורו, ויש מקלים בזה באופן שנעל את צנצנת הזכוכית במנעול, ומסר את המפתח לאדם אחר לשומר, ומעיקר הדין במקום הצורך המיקל יש לו על מה שיסמוך, והנזהר גם בזה תבוא עליו ברכת טוב.

שאלה: האם מותר לקרא לאור נר של שעה?

תשובה: אחד שרצה לקרא לבדו לאור הנר, נחלקו רבותינו הפוסקים אם מותר לו לקרא בשבת קודש לאור נר שעה, ודעת רבים מרבותינו הפוסקים ועל צבאם מרן השלחן ערוך, שיש להחמיר גם בנר של שעה שמא ימחוט הפתילה לתקנה כראוי, אולם דעת כמה מרבותינו האחרונים להתיר לקרא לאור נר שעה, והמיקל בזה לצורך מצוות לימוד תורה וכיוצא, יש לו על מה לסמוך, ומהיות טוב, נכון שיניח מערב שבת את נר השעה בצלוחית של זכוכית ויעשה קשר שונה לאות ולסימן בפתח הזכוכית כדי שיזכור שבת היום ולא יגע בנר.

גאולה ומשיח

פנינים והנהגות מגדולי החסידות

לעשות רעש בשמים

בתו של הגביר רבי יוזפא מאוסטראה חלתה במחלה קשה. פיזר אביה כסף רב לתלמידי חכמים - יושבי בית המדרש, כדי שיתפללו שתבריא, הרבו הלומדים בתפילה וישבו בתענית. אף רבי יצחק מדרוהוביץ' היה מלומדי בית המדרש, וכשקיבל את הכסף הלך לביתו ועשה סעודה גדולה.

אחרי שנתרפאה הבת, פגש ר' יוזפא ברבי יצחק, שאלו: היתכן, כל הלומדים הרבו בתענית ואתה ערכת סעודה?

נענה לו רבי יצחק: אלמלא הייתי מתענה, כי אז לא היה שום רושם לדבר, רגילים בשמים לתעניות שלי, אבל כשערכת סעודה גדולה, עורר הדבר רעש בשמים: גם אני אוכל לשובע? מהיכן לי הכסף? חקרו ודרשו ונודע כי ביתו של ר' יוזפא חלתה ואביה פיזר צדקה למענה ואז נתרפאה...

פרטי התקשרות קול רינה
08-6381000

חפשו אותנו בפייסבוק:
הרב יודם אברג'ל צוק"ל
www.facebook.com/haravyoram

www.abargel.co.il
אתר קול רינה נתיבות

054-9151553

[did.li/HARAV-HABERGEL](https://www.youtube.com/channel/UCdid)
יוטיוב הרב יודם אברג'ל

פניני השבוע

האדם נמדד
ביכולת שלו להיות בשקט
גם כשיש לו הרבה מה להגיד.

העלון מוקדש:
להצלחת משפחת צפוני הי"ו
לרפואת אריה חי חורי בן
יהודית אסתר הי"ו
לע"נ קטורה בת רבקה ז"ל
להצלחת חיילי צה"ל וכוחות הבטחון
לרפואת הפצועים
ולהשבת כל החטופים במהרה.

הרב יודם הבטיח:

אני יודע שכולם צריכים הגנה, ואת ההגנה
לקחתי עלי...

"כל מי שפעם בחיים חתם לי הוראת קבע,
בשביל לחזק את הישיבה הקדושה שהיא מקום
להשראת שכינה, תפקידי להגן עליו".

יודם אברג'ל
יום ארבע

בן איש חי 1 ת.ד. 102 נתיבות
טל': 08-6381000